

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تأمین نیروی انسانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای کشور و
آموزشکده‌های زیرمجموعه آن»

مقدمه

آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای به موجب ماده (۲۳) قانون برنامه پنجم (مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵) از وزارت آموزش و پرورش به وزارت علوم منتقل و به موجب بند «۱۱۰» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ (مصوب ۱۳۹۰/۲/۱۹) از مجموع ۱۶۷ مرکز «دانشگاه فنی و حرفه‌ای» تشکیل شد. طرح تأمین نیروی انسانی دانشگاه فنی و حرفه‌ای به شماره ثبت ۴۰۹ در تاریخ ۱۳۹۲/۹/۱۳ در راستای حل دو مشکل در حوزه نیروی انسانی این دانشگاه ارائه شده است. مشکل اول بلا تکلیفی نیروهای حق‌التدریسی است که در زمره مشمولین استخدام در آموزش و پرورش بودند، ولی با انتقال آموزشکده‌ها و پیامدهای ناشی از آن از این امتیاز محروم شدند و مشکل دوم کمبود کادر علمی دانشگاه فنی و حرفه‌ای است.

بررسی وضعیت موجود دانشگاه فنی و حرفه‌ای از جهت نیروی انسانی شاغل

وضعیت موجود دانشگاه حاکی از آن است که در حال حاضر دانشگاه فنی و حرفه‌ای با ۳۴۵۶ نفر نیروی رسمی (۱۱۶۷ نفر آموزشی)، ۱۵۰ نفر نیروی پیمانی (که در حال تبدیل وضعیت هستند)، ۳۱۹۲ نفر نیروی قراردادی و ۳۲۴۰ نفر حق‌التدریس مشغول به فعالیت است و همچنین از خدمات ۱۶۰۰۰ مدرس مدعو استفاده می‌کند.

از ۳۲۴۰ نفر حق‌التدریس، ۳۸ نفر دارای مدرک دکتری، ۱۲۱۲ نفر مدرک فوق‌لیسانس، ۱۵۸۹ نفر مدرک کارشناسی، ۳۷۷ نفر فوق‌دیپلم، ۱۹ نفر دیپلم و ۹ نفر سایر مدارک را دارا هستند. این افراد تا سال تحصیلی ۱۳۸۹ - ۱۳۹۰ بین ۱ تا ۱۴ سال سابقه خدمت در دانشگاه فنی و حرفه‌ای را دارند.

بررسی کارشناسی طرح

قانون تعیین تکلیف معلمان حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی، آموزش و پرورش را موظف کرد تا نسبت به استخدام ۶۰ هزار نفر از معلمان حق‌التدریس با اولویت‌های مطروحه در متن قانون اقدام نماید. براساس این قانون (مواد (۲) و (۳)) هنرآموزان و مربیان کار دانش و فنی و حرفه‌ای به دلیل اهمیت و شرایط خاص آموزشی از امتیاز ویژه‌ای برخوردار شدند لذا با مدرک کاردانی و ۵ سال سابقه خدمت تا زمان تصویب این قانون بدون تبدیل وضعیت از حق‌التدریسی به پیمانی باید استخدام رسمی شوند. وزارت آموزش و پرورش به تعهدات خود (با استخدام تدریجی این نیروها) در استخدام ۶۰ هزار نفر عمل کرد، اما به دلیل امکان انتقال آموزشکده‌ها به وزارت علوم به مربیان و هنرآموزان آموزشکده‌ها «کد پرسنلی» ارائه نکرد نتیجه آنکه این افراد تاکنون به صورت حق‌التدریسی باقی مانده‌اند. براساس آیین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور امکان جذب این افراد لزوماً وجود ندارد، بلکه این عده نیز همانند سایر متقاضیان باید داوطلب جذب در دانشگاه شده و همانند سایر متقاضیان مورد گزینش علمی و عملی قرار گیرند. این همه در

شرایطی است که افراد مورد اشاره شانس برگشت و جذب در آموزش و پرورش را هم ندارند. در هر حال با وجود نیاز دانشگاه به این هنرآموزان و مربیان و با وجود توانمندی و تبحر اکثر آنان هنوز وضعیت مشخصی برای این افراد معین نشده است. استخدام این افراد بدون قانونگذاری نیز مقدور است به این شکل که دانشگاه فنی و حرفه‌ای می‌تواند با بهره‌گیری از ظرفیت بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم با تدوین آیین‌نامه استخدامی هیئت علمی (متناسب با نیازهای آموزشی خاص دانشگاه فنی و حرفه‌ای و امتیازات بومی نظیر سابقه کار در کارگاه، ثبت اختراع و نوآوری و...) و تصویب آن در هیئت امانا این موضوع را محقق سازد. خصوصاً آنکه حدود ۱۲۵۰ نفر از افراد مذکور دارای مدرک دکتری و کارشناسی ارشد هستند که می‌توانند به‌عنوان مدرس جذب دانشگاه شوند و برای سایر این افراد هم علاوه بر ظرفیت بند «ب» ماده (۲۰) می‌توان از ظرفیت تبصره ماده (۴) آیین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری استفاده کرد. براساس این بند خبرگان بدون مدرک دانشگاهی با احراز شرایط لازم امکان مستثنا شدن از شرط دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکترای حرفه‌ای و یا سطح سه حوزوی را دارند.

نقاط قوت طرح

۱. تعیین تکلیف ۳۲۴۰ نیروی حق‌التدریسی واجد شرایط استخدام به استناد قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت و ۳ الحاقیه به آن.
۲. امکان جذب ۴۰۰۰ نفر از نیروهای پاره‌وقت آزاد که در حال حاضر با دانشگاه همکاری دارند برای تحقق برخی شاخص‌ها در وزارت علوم (از جمله نسبت میان دانشجو و استاد و نسبت میان مربی و رشته محل).

نقاط ضعف طرح

۱. موضوع مورد دغدغه این طرح نیاز به قانونگذاری ندارد. این موضوع با عزم دانشگاه و تعامل با وزارت علوم از طریق تدوین آیین‌نامه استخدامی خاص دانشگاه فنی و حرفه‌ای قابل حل است.
۲. طرح دارای بار مالی و مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است.
۳. در این طرح به موضوع ارتقای کیفیت آموزش در دانشگاه توجه نشده است. الزام به استخدام این افراد لزوماً به ارتقای کیفیت آموزش منجر نخواهد شد.

پیشنهاد

با توجه به نکات فوق تصویب طرح توصیه نمی‌شود پیشنهاد می‌گردد در صورت نیاز به استخدام این افراد مسئله درون دانشگاه و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به استناد قوانین موجود حل شود.